

Informatiebulletin Ganzenbeheer 2013

Onduidelijkheid over 'Aflopende foerageergebieden'

Voor het vaststellen van de begrenzing van de foerageergebieden, hebben bijna alle provincies er in 2004 voor gekozen om de begrenzing bottom-up tot stand te laten komen. Na een uitgebreide voorlichtingsronde hebben eind 2004 veel boeren op vrijwillige basis hun handtekening gezet voor de begrenzing van hun percelen als ganzenfoeragegebied. Deze begrenzing was voor onbepaalde tijd. Voor de winterseizoenen 2005/2006 en 2006/2007 konden de boeren binnen de foerageergebieden op vrijwillige basis aanvullende opvangovereenkomsten afsluiten telkens voor één jaar. Vanaf 2007 werden dit de 6-jarige PSAN-overeenkomsten. Deze zijn nu in 2013 grotendeels afgelopen. Er zijn dus geen 'aflopende foerageergebieden' want deze zijn voor onbepaalde tijd vastgelegd. In de begrenzing van de foerageergebieden is nu nog niets gewijzigd. Het enige dat veranderd is, is dat de provincie de duur van de rustperiode van de foerageergebieden heeft aangepast.

Van foerageergebied naar rustgebied

In het Ganzenakkoord is al aangegeven dat begrenzing van de rustgebieden niet voor seizoen 2013/2014 gereed zal zijn. Voor de nieuwe begrenzing van de rustgebieden is informatie nodig over schade historie van de afgelopen 5 jaren, evenals de telgegevens van de afgelopen 5 jaar van de ganzenconcentraties. Afschotgegevens uit die periode kunnen een rol spelen evenals de ligging van de N2000-gebieden, slaapplekken, etc. Al deze gegevens incl. een handreiking zijn recentelijk beschikbaar gekomen. Dit betekent dat alles nu naar de GAK's gaat en die moeten nu aan de slag met de concrete begrenzing en dat zal zorgvuldig en in overleg met de Agrarische natuurverenigingen en de boeren vorm moeten krijgen. Vertegenwoordigers van BoerenNatuur zijn daar bij betrokken. Na die rondes kan de balans voor heel Nederland worden opgemaakt zodat ook een overzicht over de verspreiding van de rustgebieden over Nederland kan worden vastgesteld door G7/IPO. Al met al moet dit traject voor 1 mei worden afgerond zodat de provincies de begrenzing van de gebieden verder kunnen formaliseren via de daarvoor geëigende procedures. Per 1 november 2014 kan dan gewerkt worden met de rustgebieden nieuwe stijl. In de toekomstige rustgebieden zal de opvangperiode worden afgestemd op het voorkomen van de verschillende ganzensoorten. De opvangperiodes differentiëren dan tot 1 april (grijze gans en kolgans), tot 15 mei (brandgans) of tot 15 juni (rotgans).

Omdat het begrenzen van de rustgebieden veel tijd kost, is er voor komend seizoen sprake van een overgangsbeleid. Zodra de begrenzing opnieuw wordt vastgesteld verandert de naam van foerageergebied in rustgebied.

Oktoerschade

Vanwege de relatief hoge uitvoeringskosten van het vergoeden van 'oktoerschade', heeft het Faunafonds al in 2012 besloten om oktoerschade niet meer te taxeren (taxatiekosten € 300 en gemiddeld schadebedrag € 15 tot € 30 per ha). In Friesland is ver- en bejaging van ganzen in oktober toegestaan op basis van de ontheffing voor afschot van standganzen en dus gelden er weinig beperkingen in de uitvoering van dit afschot. Hierdoor zijn boeren in theorie in de gelegenheid om de gewassenschade middels die ver- en bejaging zo veel mogelijk te voorkomen, zo redeneert het Faunafonds. Dat tijdens de ver- en bejaging gelijktijdig andere beschermde soorten zoals kleine rietganzen worden verstoord, is niet te voorkomen en is toegestaan.

Alle binnenkomende verzoekschriften Faunaschade in de maand oktober worden middels een standaardbrief afgewezen.

Alleen de boeren in Friesland die nog doorlopende PSAN-contracten hebben, zijn in oktober niet vrij in het ver- en bejagen van de ganzen. Door omstandigheden heeft provincie Groningen niet kunnen regelen dat afschot van ganzen in de maand oktober is toegestaan. Daardoor beschikken de boeren in deze beide situaties niet over de middelen om de schade in oktober te beperken of te voorkomen. BoerenNatuur en LTO Noord hebben voor deze groep boeren gepleit om een uitzondering te maken. De provincies hebben besloten hierin mee te gaan en voor deze groep boeren een regeling te treffen. Deze agrariërs krijgen in het voorjaar van 2014 van het Faunafonds een eenmalige tegemoetkoming ter hoogte van het gemiddelde uitgekeerde schadebedrag voor oktobergras van de afgelopen 3 jaar. Er wordt dit jaar in oktober dus niet getaxeerd. De betreffende agrariërs hoeven zelf geen verzoekschrift in te dienen bij het Faunafonds. Van deze regeling zijn de leden van ANV 'de Waddenvogels' uitgesloten omdat met hen al separaat afspraken zijn gemaakt.

Op de website van het Faunafonds staat sinds vrijdag 18 oktober de volgende informatie:

<http://www.ipo.nl/publicaties/overzicht-wijzigingen-ganzenakkoord>

Verschillende situaties

Omdat er buiten en binnen de foerageergebieden verschillend beleid geldt, en er binnen de foerageergebieden bovendien sprake is van afgelopen of nog doorlopende PSAN-overeenkomsten, schetsen wij hieronder per situatie wat wel en niet is toegestaan.

a. In foerageergebied met een doorlopende PSAN-overeenkomst

Binnen de werkgebieden van de ANV's Guozzekrite, Kuststripe, Meervogel, Boer&Natuur Zuidelijk Westerkwartier en Stad&Ommeland lopen de PSAN-overeenkomsten van 2008 tot en met 2014. In deze gebieden krijgen de boeren nog een vaste beheervergoeding en mag vanaf 1 oktober niet meer ver- en bejaagd worden. De beheerpakketten moeten in de komende winter worden uitgevoerd zoals deze zijn opgenomen in het roulatieverzoek dat in de zomer van 2013 nog is ingediend. De opvangperiode loopt in 2014 op 1 april af. Het Faunafonds neemt in het voorjaar van 2014 het initiatief om de taxatie uit te voeren. Oktoberschade wordt afgehandeld zoals hierboven is beschreven. Deze procedure is vergelijkbaar met de voorgaande 5 jaar.

b. Foerageergebied vanaf 1 november 2013

De bestaande foerageergebieden waar geen PSAN-overeenkomsten lopen, treden op 1 november in werking (in oktober zijn dit dus nog geen foerageergebieden, mogen ganzen op ontheffingbasis worden ver- en bejaagd en wordt oktoberschade, zoals bovenstaand, niet vergoed). Tussen 1 november en 1 april moeten ganzen worden gedoogd net zoals in de afgelopen jaren (zie bijlage 2 voor de exacte voorschriften uit het oude Beleidskader Faunabeheer). Er zijn geen aanvullende opvangovereenkomsten met aanvullende verplichtingen en dus ook geen vaste beheervergoeding. In verband met de overgangperiode naar het nieuwe beleid binnen de toekomstige rustgebieden, wordt de eventuele ganzenschade in de komende winter 120% uitgekeerd (let op: dit percentage is eenmalig vanwege het overgangsbeleid. Volgend jaar geldt er een ander beleid en een andere werkwijze). Zodra er ganzenschade van enige omvang wordt geconstateerd, zal dit door de betrokken boeren zelf digitaal moeten worden gemeld bij het Faunafonds binnen de gebruikelijke periode van 7 werkdagen. Omdat er niet meer sprake is van een vaste beheervergoeding zal de gewasschade weer worden berekend met 150 kg droge stof per centimeter grasverlies i.p.v. 120 kg.

c. Buiten de foerageergebieden

In het G7-akkoord is opgenomen dat ganzen van 1 november tot 1 maart in heel Nederland, en dus ook buiten de foerageergebieden, met rust gelaten moeten worden. Dit wordt de winterrustperiode genoemd. Echter, als gevolg van het besluit dat eind september door het Bestuurlijk Overleg IPO/G7 is genomen, wordt deze winterrustperiode éénmalig uitgesteld van 1 november tot 1 januari. Dat betekent dat ganzen in de maanden november en december 2013 mogen worden ver- en bejaagd net zoals dat in de afgelopen jaren was geregeld. Boeren kunnen via www.faunaschade.nl toestemming vragen van de FBE om gebruik te mogen maken van de vrijstelling voor afschot van overwinterende ganzen. Vanaf 1 januari zal de winterrustperiode van toepassing zijn en mogen er nergens ganzen worden geschoten. Uitzondering hierop zijn de percelen met 'kwetsbare gewassen': gras dat na 1 augustus nog is ingezaaid en nog oogstbare akkerbouwgewassen.

Zomerperiode

De ganzen die van 1 maart tot 1 november in Nederland verblijven worden gerekend tot de 'overzomeraars'/stand ganzen. In het G7-akkoord is opgenomen dat de schade- en populatieomvang van de overzomeraars fors teruggebracht moet worden. De ontheffing voor afschot van overzomeraars kent ruime mogelijkheden en weinig beperkingen: er mogen kunstmatige lokmiddelen worden gebruikt, er hoeven geen preventieve maatregelen toegepast te worden en de ontheffing kan sinds kort door jagers op jachtveldniveau worden aangevraagd (let op: dit geldt in ieder geval voor Friesland). Als gevolg van het verlengen van de 'zomerperiode' met de maand maart en oktober, is de ontheffing voor afschot van overzomerende ganzen met twee maanden verlengd. Deze geldt nu vanaf 1 maart tot en met 31 oktober. Omdat zomerganzenafschot mede is gericht op populatiebeheer en het winterganzenafschot alleen maar op het lokaal beperken van schade, zitten er grote verschillen in de voorschriften van de zomerganzenontheffing en de winterganzenvrijstelling. De zomerontheffing kan dus niet in de winter worden gebruikt.

Eendenkooi

In de Flora- en faunawet staat dat bij geregistreerde eendenkooien de rust binnen de afpalingskring gewaarborgd dient te blijven. Dit heeft als gevolg dat de grondgebruiker geen, of zeer beperkt,

versturende maatregelen mag treffen om schade te voorkomen of te beperken. Daarom heeft het Faunafonds vanaf het begin in de beleidsregels opgenomen dat schade aangericht op percelen gelegen binnen de afpalingkring van een eendenkooi niet voor een tegemoetkoming in aanmerking komen. Schade op percelen gelegen binnen aangewezen ganzenfoerageergebied kwam in de periode tussen 1 oktober en 1 april overigens wel voor een tegemoetkoming in aanmerking vanwege de voorgeschreven opvangfunctie van het gebied.

Omdat de schade door met name de overzomerende ganzen sterk is toegenomen is een nieuwe, niet voorziene, situatie ontstaan. Het bestuur van het Faunafonds heeft daarop besloten de beleidsregels te versoepelen. Voortaan komen ook percelen binnen de afpalingkring voor een tegemoetkoming in aanmerking. Daarbij moet wel worden voldaan aan alle reguliere beleidsregels van het Faunafonds.